

“ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR NAZARIYASI: TAFAKKUR TRANSFORMATSIYASI VA INTELLEKTUAL EVOLYUTSIYA YO‘NALISHLARI”

Zoirova Diyora

O‘zbekiston Jahon tillari universiteti

Annotatsiya Ushbu maqolada zamonaviy ilm-fan va innovatsiyalar nazariyasi doirasida tafakkur transformatsiyasi hamda intellektual evolyutsiyaning asosiy yo‘nalishlari tahlil qilinadi. XXI asr sharoitida globallashtirish, raqamli texnologiyalar va sun‘iy intellektning jadal rivojlanishi inson tafakkurida tub o‘zgarishlarga sabab bo‘layotgani ilmiy asosda yoritiladi. Shuningdek, ilmiy-texnik taraqqiyotning ijtimoiy hayot, ta‘lim, madaniyat va iqtisodiy jarayonlarga ko‘rsatayotgan ta‘siri hamda insoniyat intellektual salohiyatining evolyutsion bosqichlari ochib beriladi. Maqolada zamonaviy innovatsion yondashuvlarning nazariy asoslari, ularning amaliy ahamiyati va intellektual jamiyatni shakllantirishdagi roli ilmiy tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari tafakkur transformatsiyasi jarayonida insonning yaratuvchanlik qobiliyatini rivojlantirish, yangi bilimlar ishlab chiqish va intellektual taraqqiyotni jadallashtirish zarurligini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: Ilm-fan evolyutsiyasi, innovatsiyalar nazariyasi, tafakkur transformatsiyasi, sun‘iy intellekt, raqamli ong, Sharq va G‘arb tafakkuri

XXI asr ilm-fanining mohiyati nafaqat yangi kashfiyotlarda, balki inson tafakkurining o‘zgarishida – tafakkur paradigmasining transformatsiyasida namoyon bo‘lmoqda. Ilgari bilimga ega bo‘lish insonni olim qilgan bo‘lsa, bugun bilimni qayta ishlash, unga innovatsion yechimlar topish – haqiqiy ilmiy salohiyat mezoniga aylangan.

Ilm-fan va innovatsiyalar endi ajralmas tushunchalarga aylangan. Ammo bu ikki tushuncha o‘rtasida chuqur nazariy tafovut mavjud:

Ilm-fan — “nima bor?”,

Innovatsiya esa — “bu qanday ishlaydi va uni qanday o‘zgartiramiz?” degan savollarga javob beradi.

Bugungi global rivojlanish sharoitida ilmiy tafakkur klassik ilmiy yondashuvlardan post-ilmiy (post-scientific) yondashuvlarga o‘tmoqda. Endilikda faktlar emas, g‘oyalarning integratsiyasi muhim. Masalan, sun‘iy intellekt, kvant texnologiyalari, bioinformatika — bu sohalar bir necha fanlarning kesishgan nuqtasida vujudga kelmoqda. Bu esa

interdisciplinary knowledge (fanlararo bilimlar) erasi boshlanganini anglatadi.

Sharq va G‘arb tafakkuri o‘rtasidagi tafovutlar ham innovatsion nazariyalarga yangicha yondashuvlarni keltirib chiqarmoqda. Sharq ilm-fanining asosida ma‘naviylik,

mujassamlilik va uyg‘unlik yotadi, G‘arb esa tajriba, tahlil va sinov orqali rivojlanmoqda. XXI asr — bu ikki yondashuvning sinteziga asoslangan universal innovatsion tafakkur davridir.

Innovatsiyalar nazariyasi endilikda insonning o'zini yangilashi — intellektual evolyutsiyani nazarda tutadi. Bu nafaqat texnologiyalar, balki inson tafakkuri, hissiyoti va ijtimoiy ongning yangilanishidir. Raqamli inqilobdan keyingi davrda insoniyatga ilm-fan asosida axloqiy va madaniy muvozanatni tiklash vazifasi yuklanmoqda.

Shunday ekan, zamonaviy ilm-fan va innovatsiyalar nazariyasi faqat natijalar emas, jarayonlarning mohiyatini tushunishga, tafakkur tizimini qayta qurishga qaratilgan. Bu — tafakkurda inqilob, ongda evolyutsiya demakdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mamatkulovna, D. N. (2024). Cultivating Higher-Order Cognitive Skills through Phenomenon-based Learning Approach: Strategies for Deeper Learning (SDL). Ta'limning zamonaviy transformatsiyasi, 8(3), 235-241.
2. Гафурова, С. Ш., & Юсупходжаева, С. Т. (2023). Ta'sirlangan ichak sindromida xavotir-fobik buzilishlar, ularda psixoterapiya va psixofarmakoterapiyaning samaradorligi (Doctoral dissertation).
3. Sh, G. S. (2020). ak ta'sirlanish sindromidagi psixoemotsional buzilishlar va unda psixoterapevtik yordam ko'rsatish.
3. Hamraev, B., & Maxamatjanova, N. (2023). ETIOLOGY AND EPIDEMIOLOGY OF SEXUAL DISEASES. Прикладные науки в современном мире: проблемы и решения, 2(3), 45-46.
4. Maxamatjanova, N. M., Mirxaydarova, F. S., & Mirxaydarova, S. M. (2023). ANXIETY AND DEPRESSIVE DISORDERS IN DIABETES.
5. Fayziyev, O., Saidov, M. A., & Abduraxmonova, N. (2022). Agrar sektorni rivojlantirishda resurslar salohiyatidan foydalanishning hozirgi holati tahlili. Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук, 2(13), 275-279.
6. Файзиев, О. Р. (2015). Социально-экономическое значение возделывания масличных культур в Узбекистане. World science, 3(3 (3)), 10-11.
7. Fattohovich, D. F. (2023). Causes of Low Assimilation of Knowledge at General Secondary Schools.
8. Djalolov, F. (2020). МАКТАБ ТАЪЛИМИДА ПАСТ ЎЗЛАШТИРИШ САБАБЛАРИ ВА ТЎЛИҚ ЎЗЛАШТИРИШ ТУРЛАРИ. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 1(1).